

Vasfüggöny, betonfal

Vannak olyan események, amelyek az idő múlásával eleven történelmi szimbólummá válnak. Ilyen fordulatot hozott a múlt században Európa kettészakítása, majd harminc éve a keletet a nyugattól elzáró határok megnyitása. A „Páneurópai piknik” 1989. augusztus 19-én, a berlini fal megnyitása pedig néhány hónappal később a bezártságból szabadulás hatalmas élményét hozta meg az egykori szovjet tömb népeinek. A szabadulás megnyitotta a szabadság, a jogállamiság felé vezető utat, demokratikus alapjogokkal, a szólás-, vallás- és lelkiismereti szabadsággal. A szabadulás folyamata is számos veszélyt és kockázatot hordozott magában, nem lett ez másként a szabadság — eleinte mámoros örömben megélt — új világában sem.

„Szabadság, te szülj nekem rendet!” — az azóta eltelt évek megmutatták, hogy ez mennyire nehéz feladat. A politikai szabadság számos lehetőséget kínált mindenkinek, ugyanakkor hatalmas felelősséget is rótt nemcsak azokra, akik az új rend kialakításában vezető szerepet játszottak, de a társadalom minden tagjára is. Ki hogyan él az egyéni szabadságával? Az elnyomottak kényszerű összetartását sikerül-e átalakítani a szabad polgárok közös összefogásává a közös jó érdekében? Az egyesek és kisebb-nagyobb csoportok mennyire csak a saját hasznukat keresik? Vagy az igazságosság és a szolidaritás követelményeit tiszteletben tartva beállnak-e a köz szolgálatába? Mennyire érvényesül az összefogás, egymás megbecsülése, a készség a párbeszédre?

Falak és drótkerítések ma is állnak, sőt újak épülnek szerte a világon. És nemcsak drótból és betonból, hanem gyakran tudatosan terjesztett előítéletekből, félelemből vagy éppen gyűlöletből. Pedig természeti és isteni jogon is felülírhatatlan alaptörvény a személy méltósága, a másik tiszteletben tartása, joga az emberhez méltó élethez. Ismert Ferenc pápa mondása: „Falak helyett hidakat!” kell építeni, társadalmi és globális szinten egyaránt.

A szabadság új lehetőségek és feladatok elé állította az egyházakat is ebben a régióban. Sajátos pezsgés indult el az újrakezdés örömeivel és lendületével. Visszakaphatták intézményeiket, újra részt vállalhattak a hitélet egészében, az oktatásban, nevelésben, kiépíthették szociális hálózatukat a rászorulóknak megsegítésére. A helyi egyházak élete szervesen bekapcsolódott a világegyház életébe, akár a hierarchia szintjén, akár a szerzetek és a lelkeségi mozgalmak nemzetközi hálóján keresztül, akár a teológiai élet föllendülésével. Ugyanakkor viszont ez a régió sem vonhatja ki magát a keresztény gyökereit felejtő Európa útkereséséből. Missziós országgá lett hazánk is, a missziós küldetésnek kell átjárnia az egész egyházi életet. Nem elég a falakat lebontani — hitben és szeretetben hidat is kell építeni egymáshoz, minden felebarátunkhoz.